

SPAANS IN DE PRAKTIJK van het V.O.

Hoe te zorgen voor het succesvol introduceren en functioneren van het vak Spaans op scholen voor Voortgezet Onderwijs.

Inleiding

Als VDSN (Vereniging voor Docenten Spaans in Nederland) krijgen wij regelmatig te maken met vragen van docenten over de invoering van het Spaans op scholen voor voortgezet onderwijs. Schoolleiders zijn enthousiast als zij besluiten tot de invoering van een nieuw vak. Zij kunnen daar uiteenlopende redenen voor hebben. Redenen die vaak genoemd worden zijn:

- verbreding van het totale vakkenaanbod
- enthousiasme voor breed talenonderwijs
- ondersteuning door het vak Spaans bij internationalisering

Schoolleiders maken een keuze voor Spaans elementair of het lange traject en besluiten vervolgens tot invoering van het vak. Zij zoeken een docent Spaans en gaan daadwerkelijk over tot invoering. Belangrijke punten als urentabel, rooster en taakbeleid zijn sluitposten in het proces van introductie van het vak Spaans. Het bestuur van de VDSN is op basis van vele gesprekken met docenten en schoolleiders tot de conclusie gekomen dat deze aspecten juist niet op de laatste plaats dienen te komen. Zij vormen de praktische basis voor het welslagen van het vak Spaans in de praktijk van alledag van het voortgezet onderwijs. Juist een nieuw vak met een minder lange traditie in het Nederlandse onderwijs is naast een goede inhoudelijke opzet gebaat bij een goede organisatie. In deze handreiking willen wij ingaan op de praktische organisatie van het vak Spaans in het voortgezet onderwijs. De inhoudelijke kant laten wij over aan de expertise van de docent. Wij menen met deze handreiking schoolleiders en docenten die het vak Spaans op scholen opzetten een dienst te bewijzen. Wij gaan uit van een aantal richtlijnen, dat gebaseerd is op gesprekken met tal van docenten, schoolleiders en vakdidactici. Het zijn zogenaamde "codes for good practice". Wij zijn van mening dat deze richtlijnen of codes kunnen bijdragen aan het welslagen van de praktijk van het vak Spaans op een school voor voortgezet onderwijs. Het doel van deze richtlijnen is ook dat deze regelmatig ter discussie worden gesteld. Wij hopen op vele op- en aanmerkingen van betrokkenen ten einde deze richtlijnen voortdurend te kunnen bijstellen. Ons belangrijkste doel is dat het vak Spaans een goede, volwaardige positie krijgt in het Nederlandse voortgezet onderwijs

De richtlijnen zijn verdeeld in 2 categorieën:

- Richtlijnen voor schoolleiders
- Richtlijnen voor docenten

Richtlijnen voor schoolleiders

- Zakelijke informatie over zowel het lange traject Spaans in het V.O. als Spaans-elementair is te verkrijgen bij de SLO en bij het ministerie van OC&W.
- Het lijkt ons van belang bij de introductie van het vak de nieuwe docent Spaans in een vroeg stadium hierbij te betrekken. Dit biedt de docent ruimte zich te oriënteren op de visie en sfeer van de school en stelt de docent tijdig in de gelegenheid proeflessen te geven om leerlingen een bewuste keus te laten maken voor het vak.
- Het is van belang de docent te betrekken bij de urenverdeling van het vak Spaans.
- Clustering van niveaus in het eerste leerjaar Spaans kan beter vermeden worden, zodat de docent zich geheel kan oriënteren op een lesgroep.
Als er clustering moet plaatsvinden, is het goed als die clustering horizontaal is.
- Gedeeltelijke clustering verdient de voorkeur boven volledige clustering.
- Het is verstandig als de docent proeflessen geeft om de leerlingen een bewuste keuze te laten maken voor het vak Spaans.
- Het is raadzaam als er duidelijke informatie over het vak Spaans voorhanden is voor leerlingen en ouders zodat zij weten hoe het vak op school geregeld is, welke condities er gelden en in/naast welke profielen het vak gekozen kan worden.
- Mentoren en decanen dienen goed op de hoogte te zijn van de voorwaarden die gelden voor het vak Spaans.
- Aangezien een nieuw vak op een school zich een nieuwe positie moet verwerven is het raadzaam het vak gunstige randvoorwaarden te bieden. Aan de volgende randvoorwaarden kan worden gedacht:
 - Het vak inroosteren in de ochtenduren of vroege middaguren, zo min mogelijk op de laatste lesuren van de dag.
 - Leerlingen die het vak kiezen, dienen het vak minimaal een heel schooljaar te blijven volgen.
 - Voor het vak moeten toetsen op een soortgelijke manier gegeven worden als voor aanverwante vakken of vakken in hetzelfde profiel.
 - Cijfers voor het vak Spaans dienen mee te tellen voor de voortgang.
 - Indien clustering noodzakelijk is, dit pas toepassen in het tweede leerjaar van het vak Spaans. Leerlingen zijn dan beter in staat zelfstandig en los van de docent te werken.
 - Docenten zo goed mogelijk begeleiden en samenwerking met talensecties stimuleren zodat er geen uitzonderingspositie voor het Spaans ontstaat.
 - De sectie Spaans is vaak een eenpersoonssectie. Samenwerking met andere secties betekent voor docenten Spaans meer betrokkenheid bij de school

Richtlijnen voor docenten

Het is van groot belang zeer bewust een lesmethode te kiezen die aansluit bij de persoonlijke visie en bij de manier van werken op de school. Wordt er veel aan samenwerkend leren gedaan op de school, dan is het bijvoorbeeld raadzaam een methode te kiezen die daar mogelijkheden toe biedt.

- Het is goed met de schoolleiding een voor het vak zo gunstig mogelijke roosterpositie af te spreken. De laatste lessen op een dag zijn voor de status van een nieuw vak ongeschikt. Uren tussendoor zorgen voor een betere integratie.
- Het is aan te raden snel aansluiting te zoeken bij de secties van andere talen en te informeren naar hun werkwijze.
- Het benadrukken van een werkwijze die afwijkt van die van de andere talen kan geen kwaad.
- Het staat goed de schooldirectie regelmatig om toestemming te vragen voor deelname aan een congres of studiedag. Vrijwel elke school beschikt over een budget voor scholing van docenten.
- Lid worden van een vakvereniging is zeer wenselijk vanwege contacten met vakcollega's en de informatie die verkregen kan worden bij een vakvereniging.
- Het is prettig als op school een vaklokaal Spaans is. Een Spaanse sfeer creëren is leuk en aantrekkelijk. Is een eigen vaklokaal niet haalbaar, vraag dan of het vak zoveel mogelijk in een en hetzelfde lokaal gegeven kan worden.
- Het is raadzaam te informeren naar een budget voor materiaal voor het vak Spaans.
- Het is zinvol proeflessen te geven aan klassen die het vak kunnen kiezen, zodat leerlingen kennis kunnen maken met de docent en diens manier van werken.
- Een folder met duidelijke informatie over de organisatie van het vak Spaans op school is zeer wenselijk.
- Het is van belang ouders op een informatieavond voorlichting te geven over het vak Spaans, de plek binnen de school, de werkwijze bij het vak en wat leerlingen ermee kunnen in de toekomst, bij welke studies het vak een pre is etc.
- Participatie in allerlei activiteiten op school (mentoraat, medezeggenschapsraad, bibliotheek, schoolkrant etc.) bevordert de integratie van de docent Spaans.
- Spaans en internationalisering zijn onlosmakelijk verbonden. Het is goed te informeren naar mogelijkheden op school.
- Het is bijna een must eenmaal per jaar een excursie naar Spanje te organiseren.

Wij stellen suggesties en aanvullingen op prijs. Mail ons op secretariaat@vdsn.nl
Veel succes met de organisatie van het vak Spaans.